

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles
- definitieve goedkeuring

Het ontwerp van decreet beoogt het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles aan te passen op verschillende vlakken. Zo worden een aantal waarborgregimes opgeheven die niet meer worden toegepast en een aantal punctuele ingrepen gedaan in de specifieke regeling over kredietportefeuilles. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om een aantal definities te actualiseren en tevens een aantal andere beperkende of onduidelijke decretale voorschriften aan te passen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze materie behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw. Het huidige ontwerp van decreet kadert binnen de gewestelijke bevoegdheid inzake de economie, neergelegd in artikel 6, §1, VI, van de Bijzondere Wet op de Hervorming der Instellingen van 8 augustus 1980 (BHWI).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp van decreet werd aangepast aan het WT&T. advies nr. 2023/485 van 1 december 2023.

Op 9 februari 2024 heeft de Vlaamse regering het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles en de bijhorende memorie van toelichting principieel goedgekeurd. Aan de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, werd gevraagd om het advies van de SERV en het advies van de Raad van State in te winnen over het voornoemd ontwerp van decreet.

Op 14 februari 2024 heeft de Vlaamse minister, bevoegd voor het economisch beleid, het advies van de SERV ontvangen. De SERV formuleert vanuit sociaal-economische invalshoek geen opmerkingen bij dit ontwerp.

Op 12 maart 2024 heeft de Vlaamse minister, bevoegd voor het economisch beleid, het advies van de Raad van State (advies 75.647/1) ontvangen. In zijn advies over het voorontwerp van decreet meent de Raad van State dat de verhoging van het plafondbedrag tot 3 miljard euro in artikel 22/5, §2, 1°, van het decreet van 6 februari 2004 door middel van artikel 10, 2°, van het voorontwerp moet worden aangemeld bij de Europese Commissie, omdat dit een wijziging van een bestaande steunregeling zou vormen. De Raad van State meent immers dat het plafondbedrag van 3 miljard euro in artikel 22/1, §2, 1°, van het decreet, opgenomen in Hoofdstuk III/1, is ingevoerd in de context van de COVID-19-waarborg, die op grond van de 'Tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie vanwege de huidige COVID-19-uitbraak' moest worden aangemeld en nadien werd goedgekeurd door de Europese Commissie (Commissiebesluit van 9 april 2020 betreffende State Aid SA.56919 (2020/N) – Belgium: The COVID-19-loan guarantee – Flemish Region). De Raad van State meent dat de verhoging van het plafondbedrag tot 3 miljard euro in artikel 22/5, §2, 1°, van het decreet om die reden eveneens moet worden aangemeld, ook als er twijfels zouden bestaan of de waarborgen in Hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 effectief staatssteun uitmaken.

Op dit vlak wordt er geen gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State en zal er geen aanmelding bij de Europese Commissie gedaan worden, met name omwille van volgende redenen. De verhoging van het plafondbedrag tot 3 miljard euro moet niet worden aangemeld als staatssteun bij de Europese Commissie. Deze wijziging vormt geen wijziging van de bestaande COVID-19 waarborgregeling. De door Gigarant verstrekte waarborgen onder de door huidig ontwerp aan te passen versie van Hoofdstuk III/1 en Hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles zijn verschillend van de COVID-19 waarborg en worden niet toegekend op grond van voornoemde Tijdelijke Kaderregeling.

Om deze reden is er dan ook geen automatische aanmeldingsplicht van de door Gigarant verstrekte waarborgen onder Hoofdstuk III/1 en Hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles, maar moet *in concreto* worden onderzocht of deze waarborgen moeten worden aangemeld als mogelijke staatssteun. De verhoging van het plafondbedrag voor de door Gigarant verstrekte waarborgen moet in dergelijke concrete staatssteunanalyse worden meegenomen, zonder dat dit op zich een aanmeldingsplicht zou doen ontstaan.

Voor zoveel als nodig kan worden verduidelijkt dat het gegeven dat de door de Waarborgbeheer verstrekte waarborgen in het verleden tevens werden geregeld in het decreet van 6 februari 2004 (thans geregeld door het decreet van 10 december 2021 houdende een generieke waarborgregeling voor ondernemingen) op geen enkele wijze een indicatie is dat de waarborgen verstrekt door Gigarant vanuit staatssteunperspectief eenzelfde behandeling moeten volgen.

Op grond van artikel 107(1) van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) moet aan vijf cumulatieve voorwaarden voldaan zijn opdat sprake is van staatssteun: (1) er wordt een voordeel verschaft; (2) aan een onderneming; (3) door middel van een transfer van overheidsmiddelen die bovendien toerekenbaar is aan de overheid; (4) het voordeel is selectief, in die zin dat bepaalde ondernemingen, of de productie van bepaalde goederen of diensten erdoor worden bevoordeeld; en (5) de maatregel heeft een (potentieel) mededingingsversturend effect en een impact op het handelsverkeer tussen de Europese Lidstaten.

In het geval van een individuele waarborg wordt er volgens de Europese Commissie geen 'voordeel' verschaft en is er geen sprake van staatssteun wanneer aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan van Sectie 3.2 van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties (PB C 155/10, 20 juni 2008). Deze voorwaarden luiden, zonder in detail in te gaan op elk ervan, als volgt:

- a) de waarborgen staan niet open voor kredietnemers in financiële moeilijkheden in de zin van de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PB C 244/2, 1 oktober 2004);
- b) de omvang van de waarborgen valt goed te meten op het tijdstip van toekenning. Dit betekent dat de waarborgen met welbepaalde financiële transacties verband moeten houden, een vast maximumbedrag moeten betreffen en in de tijd beperkt moeten zijn;
- c) de waarborgen dekken niet meer dan 80% van elke uitstaande lening of andere financiële verplichting;
- d) voor de garanties wordt een marktconforme prijs betaald.

De ad-hocwaarborgen voor ondernemingen (Hoofdstuk III/1) en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles (Hoofdstuk III/2) verlenen geen 'voordeel' aan de begunstigde ondernemingen in de mate dat ze in overeenstemming zijn met elk van bovenstaande voorwaarden van Sectie 3.2 van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties (PB C 155/10, 20 juni 2008). Er is dan ook geen aanmelding vereist.

De toepasselijke regelgeving zal niettemin worden aangepast door deze voorwaarden voor elke waarborg meer te expliciteren om tekstueel te verankeren dat de door Gigarant verstrekte waarborgen voldoen aan de voorwaarden van Sectie 3.2 van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties (PB C 155/10, 20 juni 2008). Zo worden een aantal voorwaarden reeds met dit ontwerp van decreet aan artikelen 22/6, 22/7 en 22/8 van het decreet van 6 februari 2004 toegevoegd.

Deze wijzigingen zullen worden doorgetrokken naar de respectieve uitvoeringsbesluiten, waarin tevens de overige voorwaarden van Sectie 3.2 van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties (PB C 155/10, 20 juni 2008) zullen worden geëxpliciteerd.

Bijgevolg kwalificeren de ad-hocwaarborgen voor ondernemingen (Hoofdstuk III/1) en de waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles (Hoofdstuk III/2) niet als staatssteun en moeten deze niet worden aangemeld bij de Europese Commissie.

Ten overvloede kan nog worden verduidelijkt dat alle reeds door Gigarant verstrekte waarborgen onder Hoofdstuk III/1 en Hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles, steeds met inachtneming van de Europese staatssteunregels werden toegekend en niet moesten worden aangemeld bij de Europese Commissie.

De door de Raad van State gesuggereerde aanpassingen van artikelen 2, 6 en 13 van het voorontwerp van decreet worden geïmplementeerd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet van 6 februari 2004 voor kleine en middelgrote ondernemingen vormde initieel het decretale kader voor de generieke waarborgregeling. Dit decreet werd verder uitgewerkt in besluiten van de Vlaamse Regering.

Gaandeweg is dit decreet van scope veranderd. Zo werd het decreet van 6 februari 2004 ingrijpend gewijzigd via het decreet van 20 februari 2009 en ook hernoemd tot het decreet van 6 februari 2004

betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen. In dat kader werd een hoofdstuk III/1 toegevoegd, dat ad-hocwaarborgen voor ondernemingen tot voorwerp heeft. Voor het beheer van deze ad-hocwaarborgen werd Gigarant opgericht.

Bij decreet van 12 juli 2013 werd vervolgens een hoofdstuk III/2 ingevoegd dat specifiek de waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles regelt, die ook onder de bevoegdheid van Gigarant zouden vallen.

Via het decreet van 10 december 2021 houdende een generieke waarborgregeling voor ondernemingen werd de generieke waarborgregeling voor ondernemingen in een eigen decreet ondergebracht.

Het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen bevatte na deze laatste decretale ingreep enkel nog de ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en de waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles. Dit decreet werd om die reden via een wijziging van het opschrift omgedoopt tot het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles.

Dit laatste decreet bevat thans de basisbeginselen van de ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en de waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles, zoals de voorwaarden voor de toekenning, waarvan de uitvoering wordt overgelaten aan de Vlaamse Regering en waarvan de detailmaatregelen door Gigarant worden geregeld, eventueel in de waarborgovereenkomst. Dit is verantwoord omwille van de specificiteit en de techniciteit van de materie en de noodzaak tot flexibiliteit, waarbij per waarborgdossier juiste en evenwichtige voorwaarden moeten worden vastgelegd.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2009 tot uitvoering van Hoofdstuk III/1 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles en het besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de voorwaarden voor de drie financieringstypes uit het 'bankenplan', vermeld in hoofdstuk III/2 van het decreet van 6 februari 2004 betreffende een waarborgregeling voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen zijn de huidige uitvoeringsreglementeringen voor deze waarborgen.

De waarborgen van Gigarant hebben in het verleden hun belang bewezen. Sinds de oprichting heeft Gigarant 2,5 miljard euro aan waarborgen verstrekt in 169 dossiers. De Gigarantwaarborg creëert een belangrijk hefboomeffect, namelijk tegenover elke euro aan waarborg, staat circa 1,8 euro aan bankfinanciering. Gigarant speelt tevens een belangrijke rol als facilitator van bankfinanciering tijdens en in de nasleep van een economische crisis, waaronder de financiële crisis (Volvo Cars, ...) en de Covidcrisis (Kinopolis,...), bij financiële herstructureringsverhalen (Greenyard, ...) en bij groei- en projectfinanciering (Ineos, Kebony, ...) en dit steeds in het belang van het economisch weefsel, bijkomende of behoud van tewerkstelling, van Vlaanderen.

Het is van groot belang dat Gigarant diens hefboomrol in de toekomst verder kan opnemen binnen een eenduidig en tegelijk afdoende flexibel kader. Dit ontwerp van decreet wenst het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles te actualiseren en een aantal zaken te verduidelijken en verfijnen.

Zo zullen de waarborgen die niet meer worden gehanteerd, worden opgeheven met dit ontwerp van decreet. Het gaat in het bijzonder om de waarborgen, waarvan de specifieke voorwaarden in artikel 22/3, artikel 22/4/1 en artikel 22/4/2 van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles waren neergelegd.

Dit betekent dat er in de toekomst in de feiten nog maar één ad-hocwaarborg bestaat, namelijk de crisiswaarborg die na aanpassing in de toekomst de ad-hocwaarborg genoemd wordt, die cumulatief moet voldoen aan de algemene basisvoorwaarden, vermeld in artikel 22/2, en de bijzondere voorwaarden voor de ad-hocwaarborg, vermeld in 22/4.

Er werd in de praktijk ook vastgesteld dat de tekst van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles een aantal zaken bevat die contradictorisch zijn. Dit decreet beoogt op deze vlakken om een aantal punctuele aanpassingen te doen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELLEN

Een afzonderlijke toelichting van de verschillende artikelen is niet opportuun. Hiervoor kan worden verwezen naar de artikelsgewijze bespreking in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Tot op heden (cijfers per 30/9/2023) is Gigarant zelf bedruipend in die zin dat sinds de start van de door Gigarant toegekende waarborgen de totale premie-inkomsten (68,7 miljoen euro) de cumul van de werkingskosten (24,7 miljoen euro) en de uitbetaalde afroepen (31,6 miljoen euro) dekken.

Er wordt met de wijzigingen geen bijkomende weerslag op de begroting geraamd aangezien de Vlaamse Regering gebruik maakt van het reeds eerder goedgekeurde waarborgbudget van 3 miljard euro. Ook de aanpassingen die op basis van voortschrijdend inzicht werden voorzien aan het decretaal kader inzake het verstrekken van waarborgen voor kredietportefeuilles heeft geen bijkomende weerslag op de geraamde begroting aangezien het totale gezamenlijke bedrag aan verstrekte ad-hocwaarborgen aan ondernemingen en verstrekte waarborgen voor kredietportefeuilles het plafondbedrag van 3 miljard euro cumulatief niet kan overschrijden. Beide types van waarborgen zullen economisch aan dezelfde risicoanalyse worden onderworpen.

In geval van default in een waarborgdossier zullen vooreerst de zakelijke en persoonlijke zekerheden (indien voorhanden) worden uitgewonnen en pas daarna het eigen vermogen van Gigarant NV worden aangesproken. Daartoe beschikt Gigarant op heden over een kapitaal van 300 miljoen euro en een cashpositie, per 30/9/2023, ten belope van 360 miljoen euro. Pas als het eigen vermogen van Gigarant NV ooit ontoereikend wordt, is de Vlaamse Gemeenschap decretaal gehouden om bij te springen.

Het ongunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 29 november 2023.

De Inspectie van Financiën wijst erop dat het opheffen van artikel 22/8, §2, 5°, van het decreet van 6 februari 2004 (aangaande de vereiste van substitutie bij een ratingverlaging van een bepaald krediet door de kredietinstelling met een ander krediet) een potentiële budgettaire impact heeft. Indien de kredietbeoordeling van financieringsovereenkomsten in de kredietportefeuille wordt verlaagd tot

beneden de minimale kredietbeoordeling bepaald door de Waarborgvennootschap, is er geen verplichte vervanging meer noodzakelijk door andere financieringsovereenkomsten met de minimale kredietbeoordeling. Het behouden van financieringsovereenkomsten met te lage kredietbeoordelingen kan leiden tot een hoger aantal defaults, wat kan leiden tot een impact op het vermogen van Gigarant of kan leiden tot, indien er zich een significant extra defaults voordoen, noodzaak aan extra middelen decretaal verstrekt door de Vlaamse Regering.

Voorgelegde wijziging heeft als doel het systeem van kredietportefeuilles werkbaar te maken, interessanter te maken. Zoals hierboven vermeld, is Gigarant momenteel zelfbedruipend, verleende het reeds waarborgen in 169 dossiers en creëert de Gigarantwaarborg een hefboomeffect. Hiernaast wordt er in de voorgelegde ontwerpnota's niet aangetoond dat er een duidelijke vraag vanuit de sector is naar het verlenen van waarborgen voor kredietportefeuilles (er wordt louter vermeld dat er nog geen waarborgen voor kredietportefeuilles werden verleend).

Gezien het verlenen van waarborgen via de huidige waarborgregeling dus succesvol blijkt, er geen duidelijke vraag vanuit de sector is m.b.t. kredietportefeuilles, en de voorgelegde wijzigingen inzake kredietportefeuilles een potentieel budgettaire incidentie kunnen hebben, beoordeelt de Inspectie van Financiën deze voorgelegde wijziging inzake kredietportefeuilles als weinig tot niet doelmatig.

Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het advies van de Inspectie van Financiën.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 8 februari 2024. De gevraagde evaluatie van de waarborgcapaciteit na 2026 wordt ingepland.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles, wordt dit decreet ingediend bij het Vlaamse Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 6 februari 2004 houdende ad-hocwaarborgen voor ondernemingen en waarborgen voor financieringsfondsen en kredietportefeuilles
- memorie van toelichting
- advies van de SERV dd. 26 februari 2024
- advies van de Raad van State dd 12 maart 2024